

XXXVI POLITIIKAN TUTKIMUKSEN PÄIVÄT

Globaali poliittinen toiminta

Valtiotieteellisen yhdistyksen vuosittainen päätapahtuma, Poliitiikan tutkimuksen päivät, järjestetään 15.–16. tammikuuta 2004 Tampereen yliopiston päärakennuksen ja Attilan kiinteistön tiloissa. Päiviin liittyvissä kysymyksissä voi ottaa yhteyttä Mika Aaltolaan, mika.aaltola@uta.fi tai Niina Harjunheimo, niina.harjunheimo@uta.fi.

ALUSTAVA OHJELMA

TORSTAI 15.1.2004

- 12.00–13.00 Ilmoittautuminen
Yliopiston päärakennuksen aula
- 13.00 Plenum I
Poliitiikan tutkimuksen päivien avaus
Esitelmä: Professori John Keane (The Centre for the Study of Democracy, University of Westminster): 'Cosmocracy'
Yliopiston päärakennus, luentosali A1
- 14.45 Kahvitauko
- 15.15 Työryhmätyöskentelyä
Attilan kiinteistön ryhmätyöhuoneet
- 18.30 Tampereen kaupungin vastaanotto
- 20.00 Illallinen ja illanvietto
Ravintola Laterna

PERJANTAI 16.1.2004

- 9.00 Työryhmätyöskentelyä
Attilan kiinteistön ryhmätyöhuoneet
- 12.00 Lounas
- 13.00–16.00 Plenum II
Paneeli: 'Globaalin toiminnan mahdollisuudet'
Poliitiikan tutkimuksen päivien loppupuheenvuoro
Attilan kiinteistö, luentosali B661

Osallistujat voivat varata yhden tai kahden hengen huoneita erikoishintaan seuraavista hotelleista:

Sokos Hotel Villa, Sumeliuksenkatu 14, puh. 020-123 46000, e-mail sokos.hotels@sok.fi (1hh 72 €, 2hh 89 €)

Hotelli Ramada, Yliopistonkatu 44, puh. 03-245 5111, e-mail tampere.ramada@restel.fi (1hh 82 €, 2hh 122 €)

Varaukset tehdään suoraan hotelleihin 15.12.2003 mennessä tunnuksella 'Poliitiikan tutkimuksen päivät'.

TYÖRYHMÄT

Työryhmistä saa lisätietoa ottamalla yhteyttä työryhmästä vastaavaan henkilöön. Ilmoittautuminen tapahtuu samoille henkilöille marraskuun loppuun mennessä. Mikäli osanottaja haluaa esittää työryhmässä oman paperin, hänen tulee toimittaa ilmoittautumisen yhteydessä abstrakti paperistaan työryhmästä vastaavalle henkilölle.

1. Erilaisuuden organisointi ja eurooppalainen identiteetti

Työryhmässä pohditaan taloudellisen eriarvoisuuden sekä kulttuurisen erilaisuuden poliittisille yhteisöille asettamia haasteita tilanteessa, jossa perinteisten kansallisvaltioiden poliittiset järjestelmät ovat osa omaa sisä- ja ulkopoliittista identiteettiään rakentavaa Euroopan unionia. Työryhmään ovat tervetulleita paperit, jotka käsittelevät esimerkiksi sosiaalisten rakenteiden muutosten poliittisiä merkityksiä kansallisella ja eurooppalaisella tasolla, kansallisvaltioiden integroitumista ylikansalliseen järjestelmään sekä kansallista ja ylikansallista identiteetinmuodostusta.

Pasi Saukkonen, yliopistonlehtori
Yleisen valtio-opin laitos
PL 54, 00014 Helsingin yliopisto
e-mail: pasi.saukkonen@helsinki.fi

Henri Vogt, erikoistutkija
Ulkopoliittinen instituutti
e-mail: henri.vogt@upi-fiia.fi

2. Rajojen, välitilojen ja yhteyksien politiikka

Rajojen merkitys on korostunut syyskuun 11. jälkeisessä diskurssissa. Rajoilla tapahtuva valvonta ja tarkkailu ovat nousseet keskeiseen asemaan. Rajoja ylittävät tapahtumat ovat monenlaisia: Yleisesti puhutaan ihmisten, tavaroiden, palvelujen ja pääoman kansainvälisistä virroista. Modernien valtioiden riippuvuus globaalista verkostosta on johtanut rajoja ylittävien kontaktien merkityksen kasvuun ja niiden arkipäiväistymiseen. Rajoja ylittävät kansainvälisen liikkeen kanavat käsitetään myös keskeisenä turvallisuushkana. Työryhmässä esiin nousevat esimerkiksi seuraavat aiheet: sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden rajan hämärtyminen, sisäisten turvallisuushkien ulkoistaminen, poliittisen väkivallan rajattomuus, terrorismi, valvonnan lisääntyminen ja tehostuminen, transnationaalinen rikollisuus, ihmiskauppa, maahanmuutto ja pakolaisuus.

Mika Aaltola, yliassistentti
Politiikan tutkimuksen laitos
33014 Tampereen yliopisto
e-mail: mika.aaltola@uta.fi

3. Muuttuva EU ja Suomi

Euroopan unioni on suurten muutosten kynnyksellä. Laajentuminen tuo unioniin kymmenen uutta jäsenvaltiota, ja EU on saamassa uuden perustuslain, joka vahvistaa unionin toimivaltaa sekä muuttaa sen instituutioiden valtasuhteita. Samanaikaisesti Suomessa käydään yhä värikkäämpää keskustelua maamme EU-politiikasta. Ryhmään toivotaan joko empiirisiä tai teoreettisia papereita, joissa käsitellään unionin instituutioita, EU:n toimintaa eri politiikan sektoreilla tai kansalaisten ja unionin suhdetta. Erityisen tervetulleita ovat paperit, joissa analysoidaan EU:n vaikutusta Suomeen tai ruoditaan maamme EU-politiikkaa.

Tapio Raunio, professori
Politiikan tutkimuksen laitos
33014 Tampereen yliopisto
e-mail: tapio.raunio@uta.fi

4. Menneisyyden hallinta

Kuluneen vuoden aikana on myös Suomessa käyty julkisuudessa keskustelua menneisyyden ja nykyisyyden välisestä suhteesta, suhtautumisestamme menneisyyteemme ja menneisyyden hallinnan merkityksestä. Ajoittain keskustelu on saanut myös historiapolitiittisia piirteitä, kun menneisyyden tapahtumia on käytetty argumenttina ajankohtaisessa poliittisessä debatissa. Käyty keskustelu ei kuitenkaan ole herättänyt kotimaisen tutkijayhteisön kiinnostusta juuri lainkaan. Työryhmän puitteissa menneisyyden hallinnan problematiikkaa pyritään lähestymään tieteellisen keskustelun kautta. Tavoitteena on tarkastella menneisyyden hallinnan problematiikkaa poliittisena ilmiönä. Työryhmä pyrkii myös murtamaan käsityksen, jonka mukaan menneisyyden hallinta olisi yksinomaan murroskautta elävien yhteiskuntien (mm. IKE-maat, Etelä-Afrikka, Chile) ilmiö, tarkastelemalla menneisyyden ja nykyhetken välistä vuoropuhelua alati läsnä olevana ilmiönä, jonka merkitys vaihtelee eri aikoina. Työryhmän esitelmät voivat käsitellä yksittäisiä tapauksia tai vertailla erilaisia tapoja käsitellä menneisyyttä joko teoria- tai empiriapainotteisesti. Toivottavaa kuitenkin on, että empiiriset tarkastelut liitettäisiin johonkin laajempaan tieteellisen menneisyys-keskustelun viitekehykseen.

Kimmo Elo, tutkija
Valtio-opin laitos
20014 Turun yliopisto
Aleksanteri-instituutti
puh: 02-233 6909
e-mail: kimmo.elo@utu.fi

5. Järjestötutkimus

Työryhmään toivotaan papereita, joissa tutkimuksen kohteena ovat kansalaisjärjestöt ja/tai -liikkeet paikallisella, kansallisella tai ylikansallisella tasolla. Esitelmät voivat käsitellä esimerkiksi kansalaisjärjestöjen ja -liikkeiden suhdetta julkiseen, kollektiiviseen tai markkinaperustaiseen toimintaan, niiden keskinäistä verkostoitumista tai niiden sisäisiä prosesseja. Lisäksi paperit voivat käsitellä alan tutkimuksen nykytilaa Suomessa.

Olavi Borg, emeritusprofessori
Politiikan tutkimuksen laitos
33014 Tampereen yliopisto
puh: 03-215 7639
e-mail: olavi.borg@uta.fi

Ilkka Ruostetsaari, vanhempi tutkija
Politiikan tutkimuksen laitos
33014 Tampereen yliopisto
puh: 03-215 7012
e-mail: ilkka.ruostetsaari@uta.fi

6. Terrorismin tutkimuksesta

Terrorismia on esiintynyt ainakin 2 000 vuoden ajan, sitä on esiintynyt jokseenkin kaikkien poliittisten aatesuuntien sekä kaikkien suurten uskontojen piirissä. Terrorismin määrittelyjä on lukuisia, kuitenkin useimmiten, mutta ei aina, terrorismiin liittyy väkivaltaa; sillä pyritään vaikuttamaan, jälleen useimmiten, mutta ei aina, hallitusten politiikkaan. Terrorismi voi suuntautua myös jotain etnistä ryhmää tai jopa toista terroristiliikettä kohtaan. Yleisesti terroristit pyrkivät herättämään pelkoa ja kauhua ns. tavallisten ihmisten keskuudessa ja saattavat laskelmoida, että terrori voisi saada ihmiset tukemaan terroristiliikkeiden päämääriä, esim. pyrkimystä anarkistisen, fasistisen, kommunistisen, fundamentaalisen islamilaisen, kristillisen tai jonkin muun ideologian tai uskontokunnan oppiin nojautuvan yhteiskunnan aikaansaamista. Terrorismi voi olla myös ns. valtioterrorismia, kuten natsi-Saksassa, Stalinin Neuvostoliitossa tai muissa diktatuureissa, varsinkin kehitysmaissa. Sissiliikkeetkin ovat voineet käyttää terrorismin keinoja, joskin jotkut tutkijat pitävät parhaana rajata sotatilaa aikana tehdyt teot käsitteen ulkopuolelle. Sanaan terrorismi liittyy usein myös vahvoja arvolutauksia eli vanhan kliseen sanoin ”se joka yhdelle on

terroristi, on toiselle vapaustaistelija”. Tällaisiin arvoasetelmiin perustuvia luokituksia ei kuitenkaan ole pidetty tutkimuksessa hedelmällisinä. Työryhmän tavoitteena on kerätä yhden pöydän ääreen terrorismiin liittyvää tutkimusta tekeviä gradun tekijöistä varttuneempiin tutkijoihin. Työryhmässä voi esittää paperin joko terrorismin yleisestä problematiikasta tai jostain yksittäisestä terrori- tai sissiliikkeestä tai jossain tietyssä maassa ja/tai tietyssä aikakautena tapahtuneesta terrorista. Tervetulleita ovat myös paperit joistain tietystä terrorismin muodosta, kuten biologisesta tai kemiallisesta terrorismista tahi cyber-, narko- tai ydinterrorismista. Myös valtiiovallan terrorismin vastaiseen taisteluun sen eri muodoissaan liittyvät paperit voi tulla kyseeseen. Mahdollisia aiheita ovat myös esim. terrorismi ja media, terrorismi-uhan (myös kuvitellun) käyttö poliittisten päätösten oikeuttamisessa, rasismi ja terrorismi (esim. skinhead-ilmio).

Jukka Paastela, professori
 Poliitiikan tutkimuksen laitos
 33014 Tampereen yliopisto
 puh. 09-789 733
 e-mail: paastela.jukka@kolumbus.fi

Leena Malkki, tutkija
 Yleisen valtio-opin laitos
 PL 54, 00014 Helsingin yliopisto
 puh. 09-191 24328
 e-mail: leena.malkki@helsinki.fi

7. Demokratiateoriat ja poliittinen osallistuminen

Työryhmässä käsitellään poliittisen osallistumisen muotoja, malleja ja ideaaleja erilaisten demokratia-teorioiden valossa. Työryhmän esityksissä voidaan käsitellä esimerkiksi kansalaisuuden ideaa, teledemokratian mahdollisuuksia, luottamuksen merkitystä demokratian toimivuudelle ja poliittiselle osallistumiselle, politiikan tekemisen uusia paikkoja, tapoja ja tyylejä. Kaikki sellaiset paperit, joissa rohkeasti ja ennakkoluulottomasti tarkastellaan demokratiakäsityksiä ja poliittista osallistumista ovat mitä lämpimimminkin tervetulleita.

Tapio Häyhtiö, tutkija
 Turun kauppakorkeakoulu
 Tulevaisuuden tutkimuskeskus
 e-mail: tapio.hayhtio@uta.fi

Jarmo Rinne, tutkija
 Turun kauppakorkeakoulu
 Tulevaisuuden tutkimuskeskus
 e-mail: jarmo.rinne@uta.fi

8. Poliittinen filosofia

Politiikan käsitteistön muovautuessa 1200-luvun tienoilla politiikka ja sen synonyymit tarkoittivat josta-kuinkin yhdessä elävien ihmisten oikeudenmukaista ja järkevää hallintoa. 1500-luvulta lähtien tätä politiikkakäsitystä aletaan pitää nostalgisena ja utopistisena. Poliittisen filosofian epämääräistä pohdintaa hyvästä elämästä pidetään hyödyttömänä tai jopa haitallisena valtioiden hallitsemisessa, joka yritetään nyt perustaa ihmisten mielipiteistä riippumattomille objektiivisille tosiasioille: tunteille, luonnolle ja historialle. Muutos tapahtuu osittain siksi että toimintaa jäsentävä järki muuttuu universaalista ja oikeudenmukaisesta järjestä konkreettiseksi ja instrumentaaliseksi valtiojärjeksi, joka kykenee kalkyloimaan myös moraalin reuna-alueilla. Samalla hallinta tieteellistyy ja alue, joka on vanhastaan kuulunut kokemuksen piiriin, pakotetaan muodolliseksi tekniikaksi. Ovatko tämän muutoksen jäljet edelleen nähtävissä, vai elämmekö kenties poliittisen filosofian uudelleen tuleminen aikaa? Tähän suuntaan viittaisi mm. modernin politiikan teoriankeskeisten käsitteiden sisällön ja niiden alan hämärtyminen, oli kyse sitten vaikkapa valtiosta, kansasta, suvereenista tai sodasta. Onko kaikki poliittinen filosofia tuomittu pelkkään nostalgisointiin tai utopismiin samalla kun se, mitä oikeasti on tehtävä, kerrotaan jostakin muualta (esim. talouden sfääristä)? Pystyykö poliittinen filosofia enää täyttämään alkuperäistä tehtäväänsä eli estämään korruptiota ja tyranniaa? Vai onko poliittinen filosofia todellakin yhteisön vihollinen (Strauss) ja vaarantaako se sen perustan? Työryhmään ovat tervetulleita esitykset, jotka käsittelevät po-

liittista filosofiaa ja/tai politiikan teoriaa laajemminkin ymmärrettynä. Myös poliittisen ajattelun historiaa ja klassikoita käsittelevät esitykset ovat tervetulleita.

Paul-Erik Korvela, tutkija
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
40010 Jyväskylän yliopisto
puh: 014-260 3120
e-mail: paukorv@yfi.jyu.fi

Jussi Vähämäki, dosentti
Yhteiskuntatieteiden tutkimuslaitos
33014 Tampereen yliopisto
puh: 03-215 6246
e-mail: ytjuva@uta.fi

9. Globalisaatio ja poliittisen toiminnan uudet muodot ja identiteetit

Ryhmässä tarkastellaan, miten globalisaatiokehitys on muuttanut poliittista toimintaa ja poliittisen identiteetin rakentumisperusteita. Millaisia uusia, perinteisen edustuksellisen osallistumisen ulkopuolisia osallistumismuotoja globalisaatio – ja siihen liittyen erityisesti informaatioteknologian kehitys – ovat mahdollistaneet, ja millainen on näiden uusien poliittisten osallistumismuotojen suhde edustukselliseen demokratiaan? Millaisia poliittisia identiteettejä uudet osallistumismuodot ja osallistumisen foorumit (esimerkiksi internet-keskusteluryhmät) tuottavat? Voidaanko globalisaation myötä puhua jopa postnationaalista poliittisista identiteeteistä, joille poliittinen toiminta etenkin nuorten keskuudessa voisi perustua? Millä tavoin globalisaatio haastaa liberalistisen demokratian käsityksiä poliittisesta osallistumisesta ja kansalaisuudesta?

Villiina Hellsten, tutkijakoulutettava
Yleisen valtio-opin laitos
PL 54, 00014 Helsingin yliopisto
puh: 09-191 21759
e-mail: villiina.hellsten@helsinki.fi

10. Kansainvälisen politiikan teoriat ja Irakin sota

Työryhmä käsittelee viimeaikojen tapahtumia väkivallan käytön oikeutuksen ja demokraattisen rauhan teorian näkökulmista. Tarkoitus on yleisemminkin tarkastella kansainvälisten suhteiden teorioiden käytökelpoisuutta terrorismin vastaisen sodan ja väkivallan käytön kannalta.

Jyrki Käkönen, professori
Politiikan tutkimuksen laitos
33014 Tampereen yliopisto
e-mail: jyrki.kakonen@uta.fi

11. Turvallisuuspolitiikka murroksessa – Suomen, EUroopan ja Naton muuttuvat roolit?

Paneelissa keskustellaan kansainvälisten suhteiden keskeisestä teemasta eli turvallisuuspolitiikasta. Eurooppalainen turvallisuuspolitiikan kenttä on täynnä avoimia kysymyksiä, kuten millaiseksi Euroopan unionin yhteinen turvallisuuspolitiikka kehittyä, mikä on Yhdysvaltain rooli eurooppalaisessa turvallisuuspolitiikassa ja siten myös Naton rooli ja merkitys, mikä on Suomen suhde niin kehittyvään (?) Euroopan puolustusytimeen kuin USA:han ja siten Natoon. Paneeliin toivotaankin papereita, jotka käsittelevät turvallisuutta ja turvallisuuspolitiikkaa niin käytännön kuin teorian näkökulmasta. Paneelin tarkoituksena on jäsentää muuttuvaa turvallisuuspolitiikan kenttää ja nostaa esiin sekä teoreettisia (kuten esimerkiksi kriittinen turvallisuustutkimus ja EU:n puolustus) että käytännön kysymyksiä (kuten Suomen

mahdollinen Nato-jäsenyys tai Naton Eurooppa koskeva tai globaali turvallisuuspolitiikka). Paneeliin toivotaan niin varttuneempia kuin nuorempiakin alan tutkijoita.

Kari Laitinen, yliassistentti
Politiikan tutkimuksen laitos
33014 Tampereen yliopisto
e-mail: kari.laitinen@uta.fi

Jouko Huru, tutkija
TAPRI, Rauhan- ja konfliktin tutkimuskeskus
33014 Tampereen yliopisto
e-mail: jouko.huru@uta.fi

Krista Salo, tutkija
Politiikan tutkimuksen laitos
33014 Tampereen yliopisto
e-mail: krista.salo@uta.fi

12. Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimus

Ryhmä vastaanottaa Venäjää, Baltiaa sekä muuta Itä- ja Keski-Eurooppaa käsitteleviä paperiehdotuksia. Soveltuvia tarkastelun kohteita ovat esimerkiksi ulko- ja turvallisuuspolitiikka, geopolitiikka, Euroopan Unionin laajentumiseen sekä Venäjän ja EU:n välisiin suhteisiin liittyvä ongelmakenttä, poliittiset instituutiot, poliittinen ajattelu ja aatehistoria, kansalaisyhteiskunta ja alueellistuminen. Myös poikkitieteelliset sekä historiallisia ja käsitehistoriallisia näkökohtia sisältävät ehdotukset ovat tervetulleita.

Helena Rytövuori-Apunen, dosentti
Politiikan tutkimuksen laitos
33014 Tampereen yliopisto
e-mail: helena.rytovuori-apunen@uta.fi

Pami Aalto, tutkija
Politiikan tutkimuksen laitos
33014 Tampereen yliopisto
e-mail: pami.aalto@uta.fi

13. Feministinen politiikan ja kansainvälisten suhteiden tutkimus

Työryhmän kohdealueita ovat feministinen, mukaanlukien kriittinen miestutkimus, politiikan, yhteiskunnan ja kansainvälisten suhteiden tutkimus. Tervetulleita ovat mm. globalisaatiota, valtaa, vallan eri ulottuvuuksia, politiikan sukupuolittuneita käytäntöjä, väkivaltaa sekä sodan ja rauhan kysymyksiä käsittelevät paperit. Toivomme osallistujia sekä yhteiskuntatieteellisiltä että humanistisilta aloilta.

Johanna Valenius, assistentti
Poliittisen historian laitos
20014 Turun yliopisto
e-mail: johanna.valenius@utu.fi

Anne-Maria Marttila, tutkija
Poliittisen historian laitos
20014 Turun yliopisto
e-mail: anne-maria.marttila@utu.fi